

Správa o výsledku kontroly hospodárenia s verejnými prostriedkami a nakladania s majetkom štátu vykonanej v Úrade pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR a v spoločnosti BIONT a.s.

Kontrolná akcia bola do plánu kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky na rok 2008 zaradená mimoriadne na základe informácií o nedostatkoch a problémoch pri realizácii projektu Cyklotrónového centra SR.

Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť hospodárenie s verejnými prostriedkami a nakladania s majetkom štátu určenými na realizáciu projektu Cyklotrónového centra SR a plnenie uznesení vlády SR prijatých na riešenie problémov v spoločnosti BIONT, a.s.

Kontrolovanými subjektami boli: Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR (ďalej len „ÚNMS SR“) a spoločnosť BIONT, a.s.

Predmetom kontrolnej akcie bolo preveriť:

- hospodárenie s rozpočtovými prostriedkami poskytnutými na realizáciu úloh súvisiacich s projektom Cyklotrónového centra SR (ďalej len „CC SR“) v roku 2007 a v I. polroku 2008
- zloženie spoločnosti BIONT, a.s. a vklad ÚNMS SR do spoločnosti
- plnenie uznesení vlády SR prijatých na riešenie problémov CC SR
- riešenie problémov medzi ÚNMS SR a dodávateľom z Ruskej federácie pri výstavbe CC SR
- vznik spoločnosti BIONT, a.s., základné imanie, štruktúra akcionárov a predmet podnikania spoločnosti
- majetok spoločnosti BIONT, a.s.
- stanovy a orgány spoločnosti BIONT, a.s.
- hospodárenie BIONT, a.s. v roku 2007 a v I. polroku 2008

Kontrolná akcia bola vykonaná na ÚNMS SR a v spoločnosti BIONT, a.s. v čase od 05.09.2008 do 03.10.2008. Kontrolovaným obdobím bol rok 2007 a I. polrok 2008.

Výsledky kontroly

Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR

ÚNMS SR bol na základe uznesení vlády SR poverený výstavbou CC SR. Práce na budovaní CC SR začali v roku 1996 na základe zmluvy uzatvorenej medzi Slovenským metrologickým úradom (ďalej len „SMÚ“) a komerčnou spoločnosťou z Ruskej federácie. Celková pôvodná hodnota kontraktu bola viac ako 6,5 mld. Sk. V roku 1999 vstúpil do zmluvného vzťahu s komerčnou spoločnosťou z Ruskej federácie ÚNMS SR, ktorý nahradil SMÚ. V priebehu realizácie projektu CC SR v rokoch 1996-2008 bola základná zmluva doplnená 18 dodatkami. V roku 2004 došlo v zmluvnom vzťahu k zmene spoločnosti z Ruskej federácie. Nová spoločnosť prevzala právne záväzky vyplývajúce zo zmluvy s predchádzajúcou spoločnosťou. Financovanie projektu CC SR bolo realizované pôvodne z prostriedkov štátneho rozpočtu a neskôr, na základe rozhodnutia vlády, s využitím zdrojov zadlženosti Ruskej federácie voči Slovenskej republike. Podľa predložených dokladov boli od roku 1998 v súvislosti s projektom CC SR, vynaložené prostriedky zo zdrojov zadlženosti Ruskej federácie vo výške 2 926 597 tis. Sk. Stavba doposiaľ nie je ukončená.

1. Hospodárenie s rozpočtovými prostriedkami poskytnutými na realizáciu úloh súvisiacich s projektom CC SR v roku 2007 a v I. polroku 2008

Na výstavbu CC SR čerpal ÚNMS SR v roku 2007 z prostriedkov štátneho rozpočtu kapitálové výdavky vo výške 93 290 tis. Sk a bežné výdavky vo výške 11 126 tis. Sk. Z príspevku Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu (ďalej len „MAAE“) boli čerpané v roku 2007 kapitálové výdavky v sume 2 242 tis. Sk. Zdroje zo zadlženosti Ruskej federácie sa v roku 2007 nečerпали.

V I. polroku 2008 ÚNMS SR čerpal kapitálové výdavky zo štátneho rozpočtu vo výške 1 375 tis. Sk a bežné výdavky vo výške 2 073 tis. Sk.

1.1. Kapitálové výdavky

Kontrolou bolo zistené nehospodárne a neefektívne vynakladanie finančných prostriedkov v kontrolovanom období na Vedecko-výskumné pracovisko s elektrónovým urýchľovačom v Trenčíne vo výške 36 041 tis. Sk. Pracovisko neslúži a ani v budúcnosti nebude slúžiť pre potreby prevádzky CC SR ani pre plnenie úloh ÚNMS SR. Kontrolovaný subjekt tým porušil **§ 19 ods. 6 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy** a následne porušil **finančnú disciplínu v zmysle § 31 ods. 1 písm. j) uvedeného zákona**.

Kontrolou boli zistené aj ďalšie nedostatky:

- nezabezpečením úradného prekladu uzatvorených zmlúv do slovenského jazyka, ÚNMS SR porušil ustanovenie **§ 4 ods. 7 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve**
- uhradením faktúry v sume 1 201 tis. Sk bez preukázania skutočného termínu vykonaných prác, bez uvedenia zodpovedných zamestnancov a názvu dodávateľskej organizácie ÚNMS SR porušil **§ 32 ods. 1 písm. a) a b) zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve**.

1.2. Bežné výdavky

V rozpočte ÚNMS SR neboli v roku 2007 vyčlenené bežné výdavky pod kódom projektu „Výstavba CC SR“. Čerpanie bolo vykázané v rámci projektu „Riadenie činnosti ÚNMS SR“. Na základe rozpočtových opatrení MF SR boli výdavky určené na financovanie úloh súvisiacich s identifikáciou kľúčových problémov realizácie projektu, správy o priebehu výstavby CC SR

a miezd zamestnancov, ktorí zabezpečovali práce súvisiace s projektom CC SR a založením spoločnosti BIONT, a.s.

Kontrolou bežných výdavkov boli zistené nedostatky týkajúce sa najmä:

- nepredloženia dokladov a dokumentov z použitého postupu verejného obstarávania zákazky za ekonomicko-právne zhodnotenie vybraných zmlúv vo výške 2 035 tis. Sk, čím kontrolovaný subjekt porušil **§ 21 ods. 1 zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní**
- uhradenia faktúry vo výške 1 175 tis. Sk za dodanie „Správy o technickom zhodnotení stavby“ dva mesiace pred jej skutočným dodaním. Kontrolovaný subjekt tým porušil **§ 19 ods. 6 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy** a následne porušil **finančnú disciplínu v zmysle ustanovenia § 31 ods. 1 písm. j) uvedeného zákona.**
- uzatvorenia dohôd o vykonaní práce až v deň začatia výkonu, čím porušil kontrolovaný subjekt **§ 226 ods. 2 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce.**

2. Založenie spoločnosti BIONT, a.s. a vklad ÚNMS SR do spoločnosti

Kontrolou dokladov týkajúcich sa založenia spoločnosti BIONT, a.s. a odovzdaním majetku v správe ÚNMS SR do BIONT, a.s. bolo zistené, že z účtu obstarania dlhodobého hmotného majetku a z účtu fondu dlhodobého majetku bola odúčtovaná suma 106 614 tis. Sk. Odúčtovanie sa týkalo dlhodobého majetku CC SR z deblokácií s poznámkou „vklad majetku Biont“. Doklad bol bez príloh a podpisov a nebola uvedená špecifikácia prevádzaného majetku. Tento doklad nespĺňal náležitosti účtovného dokladu podľa **§ 10 ods. 1, písm. f) a § 32 ods. 1 písm. a) a b) zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve.**

Iné nedostatky v tejto oblasti zistené neboli.

3. Plnenie uznesení vlády SR prijatých na riešenie problémov CC SR

V rámci kontroly boli preverené uznesenia vlády SR týkajúce sa projektu výstavby CC SR. Kontrolou ich plnenia bolo zistené, že pôvodné termíny stanovené v uzneseniach vlády SR v kontrolovanom období boli menené , resp. nesplnené.

Uznesením vlády č. 1105 z 19.12.2007 boli stanovené úlohy týkajúce sa riešenia kľúčových problémov CC SR a prehodnotenia doterajšieho zámeru využitia a zabezpečenia ochrany rozostavaného objektu CC SR. Termíny boli stanovené do konca mája 2008. Listom predsedu vlády boli tieto termíny predĺžené do konca roka 2008. V zmysle uznesenia vlády č. 242 zo dňa 16.4.2008 mali byť ÚNMS SR poskytnuté finančné prostriedky na zabezpečenie úloh súvisiacich s projektom CC SR do konca apríla 2008. Kontrolou bolo zistené, že ÚNMS SR obdržal finančné prostriedky o dva mesiace neskôr.

Uznesením vlády č. 322 z 21.5.2008 bolo stanovené zabezpečiť prevod správy akcií spoločnosti BIONT, a.s. na Ministerstvo školstva SR 95 % a ÚNMS SR 5 % do 31.7.2008. Tento termín bol splnený až priebehu mesiaca október 2008.

4. Riešenie problémov medzi ÚNMS SR a dodávateľom z Ruskej federácie pri výstavbe CC SR

Z dokladov predložených ku kontrole bolo zistené, že v celom procese prípravy projektu,

výstavby a realizácie CC SR dochádzalo od roku 1996 do roku 2008 k viacerým zásadným zmenám nielen z pohľadu vecného plnenia zámeru, vyvolaných zmien oproti pôvodnému riešeniu, ale aj nárokov na jeho financovanie z verejných prostriedkov, a pod.

Takýto stav, napriek náročnosti a zložitosti investície, sa prejavil na množstve uzatvorených zmluvných vzťahov vrátane dodatkov, zmien termínu jeho ukončenia, neefektívnom financovaní niektorých investičných akcií z verejných prostriedkov a problémami s ich využívaním (stavba v Trenčíne, urýchľovače).

Nadalej nedoriešený zostáva dovoz dvoch elektrónových urýchľovačov z Ruskej federácie. Celková hodnota veľkého elektrónového urýchľovača UELR-10-10S v sume 95 514 tis. Sk bola uhradená zo zadlženosti Ruskej federácie voči SR štyrmi platbami v rokoch 2001 až 2003. Pre tento urýchľovač neboli doposiaľ vybudované priestory a nebol doteraz dovezený na územie SR. Pôvodne mal slúžiť predovšetkým na medicínske účely a v súčasnosti je jeho využitie v štádiu rokovaní s Ruskou federáciou.

Malý elektrónový urýchľovač UELR-5-1S bol čiastočne uhradený vo výške 19 079 tis. Sk a umiestnený má byť vo Vedecko-výskumnom pracovisku elektrónových urýchľovačov v Trenčíne. Tento urýchľovač tiež nebol dovezený z Ruskej federácie.

Do termínu výkonu kontroly bolo za obidva elektrónové urýchľovače uhradených 114 592 tis. Sk, pričom táto cena nie je konečná. ÚNMS SR uhradil 98 560 tis. Sk a SMÚ 16 032 tis. Sk.

BIONT a.s.

1. Vznik spoločnosti BIONT, a.s., základné imanie, štruktúra akcionárov a predmet podnikania spoločnosti

Akciovú spoločnosť s obchodným názvom BIONT, a.s. založil ÚNMS SR na základe uznesení vlády SR č. 1003 z 27.10.2004 a 1195 z 8.12.2007. Spoločnosť bola založená zakladateľskou listinou zo dňa 22.12.2004 bez výzvy na upisovanie akcií s tým, že ÚNMS SR sám splatí celé základné imanie spoločnosti. Do obchodného registra bola zapísaná dňa 21.01.2005.

Nepeňažný vklad v sume 1 138 520 tis. Sk pozostával z hnutel'ného a nehnuteľného majetku SR v správe ÚNMS SR. Základné imanie spoločnosti pri založení predstavovalo 1 000 000 tis. Sk a suma 138 520 tis. Sk tvorila emisné ážio, ktoré bolo použité na vytvorenie rezervného fondu spoločnosti. ÚNMS SR ako jediný akcionár rozhodol v roku 2005 doplniť počiatočný vklad o vklad peňažný vo výške 56 000 tis. Sk vkladmi ďalších akcionárov. Akcionármi sa stali ÚNMS SR 94,7%, Ministerstvo hospodárstva SR 2,7%, Ministerstvo obrany SR 0,7%, Ministerstvo školstva SR 0,8% a Ministerstvo zdravotníctva SR 1,1%.

Predmetom činnosti spoločnosti bol najmä výskum a vývoj v oblasti prírodných vied, výroba liekov, prenájom hnutel'ných vecí, prenájom nehnuteľností a ambulancia v odbore nukleárna medicína.

2. Majetok spoločnosti BIONT, a.s.

Vklad do základného imania spoločnosti pozostával z hnutel'ných a nehnuteľných vecí,

ktoré tvorili tri samostatné celky: PET centrum, budova pomocných prevádzok a účelové ubytovacie zariadenie pre špecialistov a pacientov.

Hlavná budova – PET centrum slúžila na vyšetovanie a bol v nej umiestnený zdroj ťažkých iónov, cyklotrón Cyclone 18/9, technológia pre automatizovanú výrobu rádiofarmák a tomografy. Okrem toho spoločnosť spravovala aj majetok, ktorý priamo nesúvisel s činnosťou spoločnosti a to pomocné prevádzky a účelové ubytovacie zariadenie. Tento majetok predstavoval 29,09 % z celkovej výšky nepeňažného vkladu a spoločnosť ich prenajímala.

Kontrolou bol zistený rozdiel medzi cenou podľa súpisu majetku spoločnosti v obstarávacej cene 1 138 477 tis. Sk a súdnoznaleckou cenou majetku 1 138 520 tis. Sk. Tento rozdiel v sume 43 tis. Sk predstavoval majetok, ktorý sa v čase kontroly nenachádzal v spoločnosti. Pozostával z plynového chromatografu v cene 21 tis. Sk (správca vkladu ho neodovzdal do užívania spoločnosti) a laboratórneho atypického stola v cene 22 tis. Sk (umiestnenom na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave). Účtovaním predmetného majetku, ktorý sa v spoločnosti nenachádzal, na účte obstarania dlhodobého majetku spoločnosť konala v rozpore s **§ 8 ods. 2 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve a súčasne § 35 ods. 1 Opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky zo 16. decembra 2002, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva č. 23 054/2002 – 92.**

V roku 2007 spoločnosť vykázala pohľadávky vo výške 21 716 tis. Sk a za I. polrok 2008 v sume 30 377 tis. Sk. Najväčší objem pohľadávok a.s. evidovala voči Všeobecnej zdravotnej poisťovni a to v roku 2007 v sume 6 538 tis. Sk a v I. polroku 2008 v sume 10 209 tis. Sk. Pohľadávky spoločnosť priebežne vymáha.

3. Stanovy a orgány spoločnosti BIONT, a.s.

Platné stanovy spoločnosti ukladali predstavenstvu povinnosť zvolať riadne valné zhromaždenie najneskôr v lehote šiestich mesiacov od skončenia predchádzajúceho kalendárneho roka. Kontrolou bolo zistené, že v roku 2007 sa valné zhromaždenie konalo po lehote určenej stanovami, čím spoločnosť konala v rozpore s **§ 184 ods. 2 Obchodného zákonníka.**

Kontrolou materiálov z valného zhromaždenia za rok 2007 a z vyjadrenia predsedu predstavenstva spoločnosti vyplynula skutočnosť, že dozorná rada neoboznámila v roku 2007 valné zhromaždenie spoločnosti s výsledkami svojej kontrolnej činnosti. Uvedeným postupom dozorná rada nedodržala povinnosť vyplývajúcu jej z **§ 201 ods. 1 Obchodného zákonníka.**

4. Hospodárenie spoločnosti BIONT, a.s. v roku 2007 a v I. polroku 2008

Výsledkom hospodárenia spoločnosti za rok 2007 bola strata vo výške 57 876 tis. Sk a za I. polrok 2008 strata vo výške 27 621 tis. Sk.

Na výsledok hospodárenia spoločnosti v kontrolovanom období mali podstatný vplyv vysoké odpisy z vloženého majetku. V roku 2007 predstavovali sumu 81 768 tis. Sk a za I. polrok 2008 sumu 41 136 tis. Sk.

Na výšku odpisov v roku 2007 malo vplyv aj dodatočné zaradenie časti majetku v sume 347 000 tis. Sk., čo zvýšilo tvorbu odpisov o 32 507 tis. Sk.

Zlepšenie hospodárskej situácie spoločnosti by mohlo ovplyvniť zabezpečenie registrácie vlastných výrobkov a ich distribúcia vo vlastnej réžii, rozšírenie rozsahu poskytovaných služieb PET Centra v oblasti diagnostiky, zahájenie činnosti nového pracoviska microPET a rozhodnutie o ďalšej existencii oddelenia nanotechnológií v spoločnosti.

Záver:

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ÚNMS SR nevenoval náležitú pozornosť založeniu akciovej spoločnosti BIONT z hľadiska vecného, právneho a ekonomického, ako aj príprave rozhodujúcich uznesení vlády SR k založeniu spoločnosti.

Z poznatkov získaných pri kontrole dokladov vyplynulo, že na výstavbu a realizáciu projektu CC SR vplývalo od roku 1996 viacero skutočností. Jednou z hlavných príčin je dlhé časové obdobie výstavby CC SR, čo má vplyv najmä na:

- samotný zámer využitia CC SR zo strany zainteresovaných subjektov, nakoľko dochádza k zmene prístupu v spôsobe využitia zatiaľ ešte nedobudovaného CC SR
- problémy s financovaním výstavby pavilónu CC SR, ktoré vyústili okrem iného až do predloženia návrhu o prerušení kontraktu výstavby pavilónu zo strany Ruskej federácie a návrhu na dočasné odovzdanie a prevzatie stavby; problém ukončenia výstavby je v súčasnosti otvorený
- pretrvávajúcu neujasnenosť v plnení zámeru v súvislosti s využitím elektrónových urýchľovačov v praxi
- nejasný dôvod budovania Vedecko-výskumného pracoviska elektrónových urýchľovačov v Trenčíne a v rámci neho aj využitia malého elektrónového urýchľovača a nedoriešené problémy z hľadiska jeho správy a ďalšieho využitia v podmienkach ÚNMS SR.

Z vykonanej kontroly vyplýva, že ÚNMS SR nie je schopný vlastnými silami realizovať takýto zložitý a zároveň interdisciplinárny projekt akým je CC SR. K zvyšovaniu predpokladaných nákladov a predlžovaniu doby realizácie stavby dochádza v dôsledku nevyjasnenosti zámerov, nedostatočnej prípravy a nedôslednej kontrolnej činnosti pri realizácii stavebnej a technologickej časti projektu CC SR. Projekt sa nachádza vo fáze realizácie, technológie sú vo veľkej miere vyhotovené, zaplatené a pripravené na dovoz do SR. Nepripravená je stavebná časť kde majú byť technológie nainštalované.

Vysoký stupeň rozostavanosti ostávajúcich častí CC SR a v minulosti nevyriešené úlohy si vyžadujú rýchle a kvalifikované rozhodnutia zo strany ÚNMS SR ako aj vlády SR.

Na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov boli v stanovenom termíne štatutárnymi orgánmi kontrolovaných subjektov predložené písomné opatrenia.